

یوکیو می شیما

معبد سپیده دم

ترجمه غلامحسین سالمی

مؤسسه انتشارات نگاه

«تأسیس ۱۳۵۲»

نگاهی به زندگی و آثار یوکیو می شیمایا

یوکیو می شیمایا^۱ یکی از نویسندگان بزرگ ژاپن و به عبارتی بهتر، یکی از نویسندگان چیره دست جهان است. او که نام اصلی اش هیرائوکا کیمی تاکه^۲ بود، در سال ۱۹۲۵ در خانواده ای به دنیا آمد که مادرش شیزوئه^۳ تبار سامورائی داشت و پدرش آزوسا^۴ کارمند رسمی دولت و فرزند فرماندار پیشین کارافوتو (ساخالین جنوبی)^۵ بود. وی همواره به نیای پدری مادرش می یالید و با غرور و افتخار از او یاد می کرد.

یوکیو در کودکی به مدرسه ی گاکوشوئین (پیرز)^۶ (نخبگان) رفت که بیشتر شاگردان آن اشراف زاده بودند و از پذیرش پسر ی در میان خود که تبار اشرافی نداشت به شدت پرهیز داشتند. مدیریت مدرسه را ژنرال نوگی ماریوکه^۷ بر عهده داشت. شیوه های آموزشی و پرورشی این مدرسه بیشتر بر پایه ی تعلیم اصول نظامی گری استوار بود و با پسر حساس و شاعر پیشه ای مثل می شیمایا به گونه ی غریبه ها رفتار می شد.

1. Yukio Mishima 2. Hieaoka Kimitake 3. Shizue
 4. Azusa 5. Karafuto (Southen Sakhalin)
 6. Gakushuin (Peers) 7. General Nogi Maresuke

با این همه، او در سال ۱۹۴۴ تحصیلاتش را با درجه‌ی ممتاز و اخذ چنان نمره‌های بالایی در این مدرسه به پایان برد که امپراتور هیروهیتو^۱ با صدور فرمان افتخار و اهدای ساعتی مزین به قاب نقره همراه تو شیخ تقدیرنامه‌ای او را «پُر افتخارترین دانش آموز ژاپن» خواند. و در همین سال به تحصیل در دانشگاه امپراتوری توکیو پرداخت و در سال ۱۹۴۷ با درجه‌ی ممتاز از همین دانشگاه فارغ التحصیل شد. چندی به خدمت وزارت دارایی درآمد و پس از استعفا در سپتامبر ۱۹۴۸، یکسره به کار نوشتن پرداخت.

سیزده ساله بود که نخستین شعرها و داستان‌هایش در نشریه‌ی ادبی مدرسه‌ی پیرز چاپ شد.

نخستین داستان‌اش که مورد توجه خوانندگان و منتقدین قرار گرفت بیشه‌زاری غرق شکوفه^۲ نام داشت که نخستین بار در سال ۱۹۴۱ در مجله‌ی کوچک بونگی بونکا (فرهنگ ادبی)^۳ به چاپ رسید. این داستان سرشار از تمثیل‌ها، تصاویر و استعاره‌هایی ست که در آثار بعدی نویسنده به گونه‌ای چشمگیر رُخ می‌نماید و پیوسته در نوشته‌هایش تکرار می‌شود. راوی داستان، به توصیف نیاکانی می‌پردازد که هنوز به شکلی در ژرفای وجودش به زندگی خود ادامه می‌دهند، با او در همه چیز، و از همه برتر، در عشق به آفتاب جنوب و دریا وجه اشتراک دارند. دریا - که در نوشته‌های می‌شیما پیوسته چهره نشان می‌دهد - در مجموعه‌ی چهارگانه‌اش هوجونواومی^۴ (۷۰-۱۹۶۵) دریای حاصلخیزی^۵ به نمادی از کُل زندگی بدل می‌شود چندان که می‌توان

ستایش آفتاب و دریا و جنوب را برای می‌شیما همچون آیین پرستش بدن زیبا - چیزی که همواره به آن اعتقاد داشت - تصور کرد. شیوه‌ی نگارش و بیان بیشه‌زاری غرق شکوفه نشانگر تأثیر مشوقین نویسنده در مدرسه‌ی پیزراست که نه تنها زمینه‌ی آشنایی او را با گروه نیهون رومان‌ها^۱ (رمانتیک‌های ژاپن)^۲ فراهم آورد، بل همین آشنایی چشم‌اندازهای تازه‌ای پیش روی او گشود. پس از آن به توصیه‌ی سردبیران و ویراستاران مجله، نام مستعار یوکیومی شیما را برای خود برگزید. این داستان به دلیل کمبود کاغذ در دوران جنگ دوم، در چهار هزار نسخه به چاپ رسید و تمام نسخه‌های آن در کمتر از یک هفته به فروش رفت. البته در سال‌های بعد چندین بار تجدید چاپ شد. آشنایی می‌شیما با این گروه نقطه‌ی عطفی در کار نویسندگی‌اش به شمار می‌رود و تأثیر بسیاری بر ذهن و زبان او داشت. افراد این گروه را متفکرینی تشکیل می‌دادند که بر یگانه بودن ملت ژاپن، یکتایی فرهنگ و بی‌همتایی تاریخ‌شان اصرار می‌ورزیدند. با این همه گرایش و دلبستگی تعصب‌آلود می‌شیمای جوان به آداب و سنن و آیین‌های ژاپن بانوعی وابستگی شدید به غرب درآمیخته بود. می‌شیما در دوران دانشجویی به شدت تحت تأثیر اندیشه‌های اسکار وایلد^۳ قرار داشت. حتی پس از بالا گرفتن آتش جنگ با انگلیس و آمریکا، به خواندن برگردان ژاپنی نوشته‌های وایلد و دیگر نویسندگانی پرداخت که منحرف و فاسد معرفی شده بودند.

1. Nihon Romanha 2. Japanese Romantics

۳. Oscar Wilde: شاعر و نویسنده‌ی انگلیسی و خالق کتاب تصویر دوریان گری و سالومه (۱۸۵۲-۱۹۰۰).

۳. Kindai Bungaku (Modern Japanese Literature)

1. Hirohito

2. The Forest in Full Flower

3. Bungei Bunka (Literary Culture)

4. Hujono Umi

5. The Sea of Fertility

بر خلاف بیشتر نویسندگان بعد از جنگ ژاپن که بر جدایی شیوه و سبک نگارش شان از ادبیات دوره می جی^۱ تأکید می ورزیدند، می شیما برای آشنایی بیشتر و کسب الهام، پیوسته تمامی آثار ادبی آن دوره را می خواند و به ذهن می سپرد. عشق و دل بستگی شدیدش به نمایشنامه های نو^۲، تأثیر بسیار شگرفی بر نوشته هایش گذاشت. این نکته از نمایشنامه های مدرن نو که نوشته، طرح ریزی و شکل گیری رویدادها در داستانها و رمانهای مختلف اش به گونه ای رُخدادهای نمایشنامه های کهن به خوبی آشکار می شود.

در سال ۱۹۴۵ داستانهای پسری که شعر می سرود^۳ و سالهای میانه^۴ را چاپ و منتشر کرد و به نوشتن داستانی در دماغه^۵ پرداخت. سال ۱۹۴۶ به هنگام تحصیل در رشته ی حقوق دانشگاه امپراتوری توکیو، با شاعر و نویسنده ی سرشناس ژاپن یاسوناری کاواباتا^۶ ملاقات کرد و دستنویس دو داستان خود را به او نشان داد. در ماه ژوئن همان سال به توصیه ی کاواباتا، داستان سیگار^۷ او در مجله ی ادبی تازه انتشار نانگین (انسانیت)^۷ چاپ شد که اقبال منتقدین و خوانندگان بسیاری را در پی داشت.

دیدگاههای کاواباتا درباره ی این نویسنده ی جوان با عقاید همکاران دیگرش در محافل ادبی هماهنگی چندانی نداشت. حقیقت آن که اگر می شیما در چنین برهه ای از زمان به کار نویسندگی خود پایان می داد، احترامی ویژه قایل بود.

هر دو نویسنده خود را وقف پرداختن به آداب و سنن و آیینهای دیرپای ژاپن کرده بودند، اما واژه ها برای هر کدام از آنهامفهوم و ویژه و متفاوت داشت. حتی هر یک درباره ی نقطه نظرهای مشترکشان، دیدگاههای ویژه خود را داشت.

۱. Meiji
2. Noh
3. The Boy Who Wrote Poetry
4. The Middle Ages
5. A Story at the Cape
6. The Cigarette
7. Ningen (Humanity)

۱. Tozoku
2. The Thieves
3. Kindai Bungaku (Modern Literature)

۴. Yasunary Kawabata: نویسنده ی ژاپنی برنده ی نوبل ادبیات سال ۱۹۶۸ - خالق سرزمین برفی و پرندگان سفید (۱۸۹۹-۱۹۷۲)

۱. Meiji
2. Noh
3. The Boy Who Wrote Poetry
4. The Middle Ages
5. A Story at the Cape
6. The Cigarette
7. Ningen (Humanity)